

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ ВБИВСТВА ЧЕРЕЗ НЕОБЕРЕЖНІСТЬ

Спільник С. І.

У статті розглянуто питання кримінальної відповідальності за вбивство через необережність, передбаченої ст. 119 Кримінального кодексу України. З практичної позиції дотепер виникають певні труднощі у правильній кваліфікації саме за ст. 119 Кримінального кодексу України, тому особливу увагу приділено розмежуванню суміжних складів кримінальних правопорушень. Розмежування проводилося за ознаками суб'єктивної сторони, оскільки диспозиція складу кримінального правопорушення за ст. 119 Кримінального кодексу України чітко визначає вину у вигляді необережності. На початку дослідження проведено аналіз статистичних даних, облікованих за ст. 119 Кримінального кодексу України за останні п'ять років (2017-2021 рр.). Проведений аналіз статистичних даних показав, що найбільшу кількість з усіх видів привілейованих вбивств (ст. ст. 116-119 Кримінального кодексу України) становить вбивство через необережність, і ці показники залишаються сталими протягом останніх років. Проведено відмежування вбивства через необережність від інших складів, зокрема: умисного вбивства (ст. 115 Кримінального кодексу України), умисного вбивства, вчиненого у стані сильного душевного хвилювання (ст. 116 Кримінального кодексу України), умисного вбивства в разі перевищення меж необхідної оборони або в разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (ст. 118 Кримінального кодексу України). Крім того, у деяких нормах вказується на особливу кваліфікуючу ознаку «спричинило тяжкі наслідки». Як правило, до таких наслідків належить настання смерті потерпілого з необережності, що також потребує тлумачення щодо кваліфікації зазначених кримінальних правопорушень.

Констатовано, що, незважаючи на численні тлумачення норми ст. 119 Кримінального кодексу України, розмежування суміжних складів лише за суб'єктивною стороною на практиці видається досить складним і потребує ретельного дослідження всіх обставин вчиненого кримінального правопорушення. Такими обставинами є ознаки не лише суб'єктивної сторони, а й об'єктивної сторони. Ретельне дослідження факультативних ознак об'єктивної сторони, наприклад часу, місця, способів, обстановки, обставин, знарядь, засобів тощо, буде вказувати

саме на прояви необережної форми вини та дасть змогу правильно розмежувати суміжні складів кримінальних правопорушень.

Ключові слова: необережність, вбивство через необережність, умисне вбивство, кримінальна протиправна самовпевненість, кримінальна протиправна недбалість, випадок.

Spilnyk S. I. Qualifying features for negligent homicide

The article deals with the issues of criminal responsibility for murder due to carelessness, provided for in art. 119 of the Criminal Code of Ukraine. From a practical point of view, there are still certain difficulties in the correct qualification under art. 119 of the Criminal Code of Ukraine, that is why special attention is paid to the demarcation of adjacent components of criminal offenses. The demarcation was carried out according to the signs of the subjective side, since the disposition of the composition of the criminal offense under art. 119 of the Criminal Code of Ukraine clearly defines the fault as carelessness. At the beginning of the study, an analysis of statistical data recorded under art. 119 of the Criminal Code of Ukraine over the past five years (2017-2021). The analysis of statistical data showed that the largest number of all types of privileged murders (articles 116-119 of the Criminal Code of Ukraine) is murder due to carelessness, and these indicators have remained constant over recent years. Distinction of murder due to carelessness from the following components: intentional murder (art. 115 of the Criminal Code of Ukraine), premeditated murder committed in a state of strong mental excitement (art. 116 of the Criminal Code of Ukraine), premeditated murder in case of exceeding the limits of necessary defense or in case of exceeding the measures necessary for the detention of a person who has committed a criminal offense (art. 118 of the Criminal Code of Ukraine). In addition, some articles indicate a particularly qualifying feature "caused serious consequences". As a rule, such consequences include the death of the victim due to negligence, which also requires interpretation regarding the qualification of such criminal offenses.

It has been established that despite the numerous interpretations of the norm of art. 119 of the Criminal Code of Ukraine, demarcation of adjacent compounds based only on the subjective side in practice seems quite difficult and requires a thorough investigation of all the circumstances of the committed criminal offense. Such circumstances are not only signs of the subjective side, but also of the objective side. A careful study of the optional features of the objective party, such as time, place, methods, environment, circumstances, tools, means, etc. will indicate exactly the manifestations of a careless form of guilt and will make it possible to correctly distinguish the related components of criminal offenses.

Key words: *negligence, manslaughter due to negligence, intentional homicide, criminal wrongful self-confidence, criminal wrongful negligence, case.*

Постановка проблеми. Убивство через необережність належить до так званих привілейованих (з пом'якшуючими обставинами) видів убивств. Незважаючи на досить просту диспозицію ст. 119 Кримінального кодексу України (далі - КК України), на практиці виникають труднощі щодо відмежування суміжних складів кримінальних правопорушень. До суміжних складів кримінальних правопорушень можна віднести просте умисне вбивство (ст. 115 КК України); убивство у стані сильного душевного хвилювання (ст. 116 КК України); умисне вбивство в разі перевищення меж необхідної оборони або в разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (ст. 118 КК України); умисне тяжке тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого (ч. 2 ст. 121 КК України). Також варто зазначити, що в теорії кримінального права є поняття «випадок», що також виключає кримінальну протиправність діяння та в разі заподіяння шкоди життю особи потребує відмежування від вбивства через необережність.

Аналіз публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Проблемні питання кримінальної відповідальності за вбивство через необережність розглядали такі вчені, як Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, О.В. Гороховська, В.К. Грищук, О.О. Дудоров, Т.М. Луцький, В.А. Мисливий, Т.О. Пакліна, Є.О. Письменський, В.І. Тютюгін та інші. Незважаючи на численні проведені наукові дослідження, дотепер залишаються питання щодо особливостей кваліфікації вбивства через необережність та його відмежування від суміжних складів кримінальних правопорушень.

Мета роботи передбачає проведення комплексного дослідження складу кримінального пра-

впорушення за ст. 119 Кримінального кодексу України та відмежування його від суміжних складів.

Виклад основного матеріалу. З метою з'ясування кількості вчинених убивств через необережність варто звернутися до статистичних даних щодо зареєстрованих кримінальних правопорушень за останні п'ять років (2017-2021 рр.).

Так, за офіційними даними Офісу Генерального прокурора, у 2017 р. всього обліковано 38 274 кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я, з них привілейованих убивств (ст. ст. 116-119 КК України) усього обліковано 169, з яких за ст. 119 КК України - 134 кримінальні правопорушення, що становило 79,3% від загальної кількості вбивств із пом'якшуючими обставинами [1].

У 2018 р. всього обліковано 39 164 кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я, з них привілейованих убивств (ст. ст. 116-119 КК України) усього обліковано 180, з яких за ст. 119 КК України - 137 кримінальних правопорушень, що становило 76,1% від загальної кількості вбивств із пом'якшуючими обставинами [2].

У 2019 р. всього обліковано 41 101 кримінальне правопорушення проти життя та здоров'я, з них привілейованих убивств (ст. ст. 116-119 КК України) усього обліковано 161, з яких за ст. 119 КК України - 118 кримінальних правопорушень, що становило 73,3% від загальної кількості вбивств із пом'якшуючими обставинами [3].

У 2020 р. всього обліковано 37 328 кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я, з них привілейованих убивств (ст. ст. 116-119 КК України) усього обліковано 170, з яких за ст. 119 КК України - 135 кримінальних правопорушень, що становило 79,4% від загальної кількості вбивств із пом'якшуючими обставинами [4].

У 2021 р. всього обліковано 33 657 кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я, з них привілейованих убивств (ст. ст. 116-119 КК України) усього обліковано 129, з яких за ст. 119 КК України - 108 кримінальних правопорушень, що становило 83,7% від загальної кількості вбивств із пом'якшуючими обставинами [5].

Таким чином, можемо зазначити, що з усіх привілейованих убивств кількість убивств через необережність значно переважає та становить у різні роки від 73,3% (2019 р.) до 83,7% (2021 р.). Крім того, рівень залишається стабільно високим, у 2021 р. відповідні показники облікованих за ст. 119 КК України правопорушень становили найбільший відсоток на тлі значного загального зниження рівня злочинності.

Убивство через необережність за своїм складом відрізняється від інших видів убивств за суб'єктивною стороною, а саме: вчинення з необережності, у формі кримінальної протиправної недбалості або кримінальної протиправної самовпевненості. Згідно із ч. 2 ст. 25 КК України під час убивства внаслідок кримінальної протиправної самовпевненості винна особа передбачає можливість настання суспільно небезпечного наслідку свого діяння чи бездіяльності у вигляді смерті іншої особи, проте легковажно розраховує на його відвернення. При цьому вона розраховує на конкретні обставини, які можуть відвернути настання смерті. На підставі ч. 3 ст. 25 КК України в разі необережного вбивства внаслідок кримінальної протиправної недбалості винна особа не передбачає настання смерті іншої людини, хоча повинна була й могла передбачити настання такого результату своєї дії чи бездіяльності, якби була більш обачною [6].

Убивство через кримінальну протиправну самовпевненість має місце тоді, коли винний передбачає можливість настання смерті, однак розраховує її усунути, відвернути, вважаючи, що в такому випадку вона не настане. Винний розраховує на певні реальні обставини (фізичний стан потерпілого, стан здоров'я потерпілого, свої здібності, уміння, фізичний розвиток, дію механізмів тощо). Вина особи, яка діяла в такий спосіб, полягає в тому, що ця особа не була уважною, покладалася на ненадійні засоби, щоб зберегти життя потерпілому [7, с. 134-135].

Значна кількість статей КК України передбачає можливість відповідальності за заподіяння смерті через необережність. Більшість із них пов'язана з порушенням певних норм і приписів, зокрема: залишення в небезпеці (ч. 3 ст. 135 КК України), недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів (ст. 264 КК України) тощо. Такі кримінальні правопорушення не потребують додаткової кваліфікації за ст. 119 КК України.

Крім того, у деяких статтях вказується на особливу кваліфікуючу ознаку «спричинило тяжкі наслідки». Як правило, до таких наслідків належить настання смерті потерпілого з необережності (ч. 3 ст. 146 «Незаконне позбавлення волі або викрадення людини» КК України, ч. 2 ст. 147 «Захоплення заручників» КК України, ч. 3 ст. 149 «Торгівля людьми» КК України, ч. 5 ст. 152 «Згвалтування» КК України тощо). У такому випадку смерть із необережності входить у кваліфікований склад конкретного кримінального правопорушення та не потребує додаткової кваліфікації

за ст. 119 КК України. Для деяких статей кваліфікуючою або особливо кваліфікуючою ознакою є спричинення смерті потерпілої особи (наприклад, у разі умисного знищення або пошкодження майна (ч. 2 ст. 194 КК України)). У такому разі заподіяння смерті входить у диспозицію статті та не потребує додаткової кваліфікації за ст. 119 КК України. Такі склади містять змішану форму вини, яка передбачає прямий умисел щодо вчинення суспільно небезпечного діяння та необережність щодо настання наслідків.

У разі дії чи бездіяльності особи, що призвели до смерті потерпілого, мають свідомий і цілеспрямований характер та передбачають як елемент диспозиції інше умисне кримінальне правопорушення, що не виключає смерть потерпілого як можливий наслідок, вчинене необхідно кваліфікувати як сукупність кримінальних правопорушень за відповідними статтями Особливої частини КК України та за ст. 119 КК України.

Також у разі заподіяння смерті через необережність дії винного можуть не перебувати в безпосередньому причинному зв'язку з настанням смерті потерпілого, а лише полягати в необережному створенні передумов для цього. Така ситуація складається, наприклад, у випадку випуску в експлуатацію завідомо технічно несправних транспортних засобів, що може спричинити потерпілому смерть (не може бути способом умисного вбивства), що кваліфікується за ст. 287 КК України.

У п. 26 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи» від 7 лютого 2003 р. № 2 зазначено, що у випадках, коли особа, яка позбавила потерпілого життя чи заподіяла йому тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження, передбачала можливість настання шкідливих наслідків своїх дій чи бездіяльності, проте легковажно розраховувала на їх відвернення (злочинна самовпевненість) або ж не передбачала можливості настання таких наслідків, хоча повинна була й могла їх передбачити (злочинна недбалість), її дії варто розглядати як убивство через необережність і кваліфікувати за ст. 119 КК України. Не можна, зокрема, розглядати як умисне вбивство випадки, коли смерть потерпілого настала від ушкодження, одержаного в разі падіння від поштовху чи удару, якщо винний не бажав або свідомо не припускав настання таких наслідків. Такі дії, залежно від змісту суб'єктивної сторони злочину, можуть кваліфікуватися як убивство через необережність або як умисне

тяжке тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого [8].

За ст. 119 КК України кваліфікуються дії, якими необережно була заподіяна смерть потерпілому, у разі використання різних пристроїв, механізмів, хімікатів, зброї тощо (за умови відсутності порушення правил безпеки під час виконання робіт із підвищеною небезпекою (ст. 272 КК України)).

Відмежування від умисного вбивства (ч. 1 ст. 115 КК України) відбувається саме за спрямованістю умислу, особливо це стосується умисного вбивства з непрямым умислом, коли винна особа хоч і не бажає настання наслідків у вигляді смерті потерпілого, проте свідомо припускає настання таких наслідків. У цьому випадку необхідна кваліфікація за ч. 1 ст. 115 КК України. Якщо ж винний передбачав можливість настання смерті потерпілого, однак розраховував на відвернення таких наслідків, або не передбачав настання смерті, проте за конкретних обставин міг і повинен був передбачити, то кваліфікація відбувається за ст. 119 КК України.

Так, Колегія суддів Судової палати з розгляду кримінальних справ Полтавського апеляційного суду у справі № 554/13101/15-к встановила, що судом першої інстанції ОСОБА_1 визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 119 КК України, і призначено йому покарання у вигляді позбавлення волі на строк 3,6 роки. Згідно з вирокіом суду ОСОБА_1 визнаний винуватим та засуджений за те, що він після спільного вживання з ОСОБА_2 спиртних напоїв зазнав від нього декількох ударів кулаками в область тулубу, після чого схопив його за руки та вони почали боротися, під час чого ОСОБА_2 упав головою на крісло, утримуючи у правій руці ніж на рівні своєї шиї. ОСОБА_1, опинившись на ОСОБА_2, діючи з необережності, тобто не передбачаючи настання суспільно небезпечних наслідків свого діяння, утримуючи ОСОБА_2 ззаду за праву руку та намагаючись вихопити ніж, здійснив декілька ривкових рухів, унаслідок чого заподіяв йому різані рани шиї з пошкодженням внутрішніх органів у цій ділянці, від яких ОСОБА_2 помер на місці. Органами досудового розслідування ОСОБА_1 обвинувачувався у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, а саме у вчиненні умисного вбивства. Перекваліфікуючи дії ОСОБА_1 із ч. 1 ст. 115 КК України на ч. 1 ст. 119 КК України, а саме як вбивство, вчинене через необережність, суд першої інстанції послався на відсутність достатніх доказів наявності в ОСОБА_1 умислу та мотиву на вбивство ОСОБА_2, а також

його перебування у стані необхідної оборони. У сукупності та взаємозв'язку надані сторонами докази, на думку суду першої інстанції, підтверджують необережну форму вини ОСОБА_1 у вигляді кримінально протиправної недбалості. В апеляційній скарзі прокурор, посилаючись на неповноту судового розгляду, невідповідність висновків суду фактичним обставинам кримінального провадження, неправильне застосування вимог закону про кримінальну відповідальність та невідповідність призначеного покарання ступеню тяжкості злочину й особі обвинуваченого, просить скасувати вирок суду та ухвалити новий вирок, яким визнати ОСОБА_1 винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, та призначити покарання у вигляді 10 років позбавлення волі. Згідно з ухвалою Судової палати з розгляду кримінальних справ Полтавського апеляційного суду апеляційну скаргу прокурора було задоволено частково [9].

У цьому прикладі можемо побачити відмежування від умисного вбивства, що, власне, і стало причиною перекваліфікації вчиненого злочину. Крім того, варто вказати на відмежування вбивства через необережність від умисного вбивства в разі перевищення меж необхідної оборони або в разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (ст. 118 КК України).

Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення характеризується умисною виною у вигляді непрямого умислу. Деякі джерела зазначають, що можливий і прямий умисел, проте це викликає заперечення, оскільки прямий умисел на вбивство в разі затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, не може відповідати його меті (затримання й доставлення особи до органу влади), а є самосудом, свавільним усвідомленим убивством як покаранням за кримінальне правопорушення. Мотив винного повинен зумовлюватися захистом від протиправного посягання на охоронювані права й законні інтереси. У разі перевищення заходів для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, він передбачає мету - затримати таку особу та доставити її у відповідні органи [10]. Тож можемо побачити чітке відмежування відповідно до ознак, які характерні для кримінального правопорушення за ст. 118 КК України: наявність умислу, наявність спеціального мотиву та мети. Якщо в разі необхідної оборони випадково вчинено вбивство особи, яка не причетна до нападу, особа, що захищалася,

буде нести відповідальність за вбивство через необережність (ст. 119 КК України).

Убивство чи заподіяння тілесних ушкоджень унаслідок кримінальної протиправної самовпевненості необхідно відмежовувати від учинення цих діянь із непрямим умислом (коли винна особа передбачала та свідомо припускала настання відповідних наслідків, не розраховуючи при цьому на якість, конкретні обставини, які могли би його відвернути), а вбивство чи заподіяння тілесних ушкоджень унаслідок злочинної недбалості - від невинного заподіяння шкоди (коли особа не передбачала настання відповідних наслідків, не повинна була та/або не могла його передбачати).

Умисне тяжке тілесне ушкодження, унаслідок якого сталася смерть потерпілого (за відсутності умислу на заподіяння смерті), кваліфікується за ч. 2 ст. 121 КК України. В усіх інших випадках, коли тілесні ушкодження призвели до смерті потерпілого, такі діяння кваліфікуються за ст. 119 КК України.

Так, у справі № 209/2892/18, яку розглядав Дніпровський районний суд м. Дніпродзержинська Дніпропетровської області, встановлено, що з метою реалізації злочинного наміру, спрямованого на навмисне спричинення тілесних ушкоджень ОСОБА_3, ОСОБА_2, перебуваючи біля ОСОБА_3 та маючи намір на спричинення йому тілесних ушкоджень, знаходячись обличчям один навпроти другого, навмисно наніс удар передпліччям правої руки областю ближче до ліктя в область лобної кістки потерпілого ОСОБА_3, чим завдав тілу ОСОБА_3 прискорення, від чого останній впав і вдарився головою об покриття з тротуарної плитки, після чого втратив свідомість та помер через 10 годин. Суд визнав ОСОБА_2 винним у вчиненні кримінального правопорушення за ст. 119 КК України саме за спрямованістю прямого умислу щодо спричинення тілесних ушкоджень та щодо настання наслідків у вигляді смерті потерпілого з необережності [11].

В абзаці 3 п. 11 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи» від 30 травня 2008 р. № 5 зазначається: «Якщо в разі зґвалтування чи замаху на це кримінальне правопорушення настала смерть потерпілої через те, що вона вистрибнула з транспортного засобу під час руху та отримала смертельні ушкодження, дії винного повністю охоплюються ч. 4 ст. 152 або ч. 2 ст. 15 та ч. 4 ст. 152 КК України як зґвалтування чи замах на зґвалтування, що спричинили особливо тяжкі наслідки,

і додаткової кваліфікації за ст. 119 КК України не потребують» [12].

Суб'єктивна сторона умисного вбивства, вчиненого у стані сильного душевного хвилювання (ст. 116 КК України), характеризується прямим або непрямим умислом. При цьому умисел завжди є афектованим, тобто таким, що виник раптово, а емоційний стан винної особи характеризується сильним душевним хвилюванням, що знижує здатність такої особи усвідомлювати свої дії або керувати ними. Таким чином, убивство вважається вчиненим у стані фізіологічного афекту за наявності таких умов: по-перше, стан сильного душевного хвилювання у винної особи виник раптово внаслідок протизаконних дій потерпілої особи та полягає в нетривалому емоційному спалаху; по-друге, умисел на вбивство з боку винної особи виникає виключно внаслідок насильства, тяжкої образи або будь-яких протиправних дій щодо як самої винної особи, так і її близьких. Тож можемо зазначити, що розмежування складів за ст. 116 КК України та ст. 119 КК України відбувається саме за наявністю умислу на вчинення вбивства; і ще одна важлива ознака - наявність стану афекту як факультативної ознаки об'єктивної сторони.

Вбивство з необережності у вигляді кримінальної протиправної недбалості необхідно відрізнити від заподіяння смерті за відсутності вини в ситуації, яка охоплюється поняттям випадку (об'єктивного випадку): особа не передбачає настання смерті іншої людини внаслідок свого діяння, не повинна була та/або не могла його передбачити (наприклад, у ситуації уявної оборони (ст. 37 КК України), за якої виключається взагалі кримінальна відповідальність). Для кваліфікації за ст. 119 КК України необхідно встановити, чи повинен був і чи міг винний, вчинюючи діяння, передбачити настання смерті іншої людини. Наприклад, якщо особа наносить удар або штовхає потерпілого, який під час падіння, вдарившись об тверде покриття чи якийсь гострий виступ, отримує смертельну травму, проте умислом особи не охоплювалося заподіяння смерті потерпілому саме в такий спосіб, дії винного підлягають кваліфікації за ст. 119 КК України.

Можна погодитися з більш конкретизованим визначенням випадку як невинного заподіяння смерті іншій людині (казус, об'єктивний випадок), яке має місце тоді, коли особа, що його вчинила, не усвідомлювала й за певних обставин не могла усвідомлювати суспільну небезпечність свого діяння або за обставинами справи не передбачала, не повинна була чи не могла передбачити

Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення

можливість настання смерті цієї людини. За таких обставин особа, котра заподіяла смерть іншій людині, не підлягає кримінальній відповідальності за відсутності складу кримінального правопорушення [13].

Висновки. Таким чином, незважаючи на численні тлумачення норми ст. 119 КК України, розмежування суміжних складів лише за суб'єктивною стороною на практиці видається досить складним і потребує ретельного дослідження всіх обставин вчиненого кримінального правопорушення. Такими обставинами є ознаки не лише суб'єктивної сторони, а й об'єктивної сторони. Ретельне дослідження факультативних ознак об'єктивної сторони (наприклад, часу, місця, способів, обставин, обставин, знарядь, засобів тощо) буде вказувати саме на прояви необережної форми вини та дасть змогу правильно розмежувати суміжні склади кримінальних правопорушень.

Література

1. Статистичні дані Офісу Генерального прокурора про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за грудень 2017 р. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113281&libid=100820 (дата звернення: 20.09.2022).

2. Статистичні дані Офісу Генерального прокурора про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за грудень 2018 р. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113653&libid=100820 (дата звернення: 20.09.2022).

3. Статистичні дані Офісу Генерального прокурора про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за грудень 2019 р. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113897&libid=100820 (дата звернення: 20.09.2022).

4. Статистичні дані Офісу Генерального прокурора про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за грудень 2020 р. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=114140&libid=100820&c=edit&c=fo (дата звернення: 20.09.2022).

5. Статистичні дані Офісу Генерального прокурора про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за грудень 2021 р. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=114140&libid=100820&c=edit&c=fo (дата звернення: 20.09.2022).

[html?dir_id=114140&libid=100820&c=edit&c=fo](https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=114140&libid=100820&c=edit&c=fo) (дата звернення: 20.09.2022)

6. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 22.09.2022).

7. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів : навчальний посібник. 3-тє вид., доп. та перероб. Київ : Атіка, 2007. 640 с.

8. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 / Верховний Суд. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-03#Text> (дата звернення: 20.09.2022).

9. Вирок Колегії суддів Судової палати з розгляду кримінальних справ Полтавського апеляційного суду від 21 квітня 2020 р. у справі № 554/13101/15-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88870394> (дата звернення: 20.09.2022).

10. Скок О.С., Шевченко Т.В. Кримінально-правова характеристика кримінального правопорушення, передбаченого статтею 118 КК України: порівняльний аналіз. *Moderní aspekty vědy: XVIII. Díl mezinárodní kolektivní monografie*. Jesenice (Česká republika) : Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. S. 379-397.

11. Вирок Дніпровського районного суду м. Дніпропетровська Дніпропетровської області у справі № 209/2892/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101474030> (дата звернення: 07.12.2021).

12. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 5 / Верховний Суд. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08#Text> (дата звернення: 20.09.2022).

13. Гришук В.К. Вбивство через необережність за Кримінальним кодексом 2001 року. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2003. № 1. С. 118-128.

Спільник С. І.,
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри кримінального права, процесу
та криміналістики
Інституту економіки та права
Класичного приватного університету,
заступник керівника Дніпропетровської обласної
прокуратури